

ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТАНИЛЦУУЛГА

/Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар/

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.4-т хуулийн төслийн дэлгэрэнгүй танилцуулгад холбогдох тайлбарыг шинэчилсэн найруулга бол бүлгээр, нэмэлт, өөрчлөлт бол зүйл, эсхүл хэсэг, заалт тус бүрээр багцлан тусгахаар заасны дагуу Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн зүйл, хэсэг, заалт бүрээр багцлан дэлгэрэнгүй тайлбарыг дараах байдлаар хийлээ. Үүнд:

1.Хэргийг ердийн шүүхэд шилжүүлэх зохицуулалтын талаар:

Хуулийн 75⁷ дугаар зүйлийн 75⁷.1-д зааснаар шүүгч иргэний хэрэг үүсгэснээс хойш дараах нөхцөл байдал тогтоогдвол хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг ердийн журмаар явуулах тухай захирамж гаргаж, хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг үргэлжлүүлнэ:

-75⁷.1.1.нэхэмжлэл гаргах, эсхүл иргэний хэрэг үүсгэхдээ энэ хуулийн 75¹ дүгээр зүйлд заасныг зөрчсөн;

-75⁷.1.2.тухайн хэрэг нь эрх зүйн шинэ ойлголт, эсхүл хууль хэрэглээг тогтооход зарчмын хувьд нийтлэг ач холбогдолтой байж болзошгүй гэж үзсэн.

Эдгээр тохиолдолд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг ердийн журмаар явуулах тухай шүүгчийн захирамжид гомдол гаргахгүй байхаар заасан.

Нэхэмжлэл гаргах, эсхүл иргэний хэрэг үүсгэхдээ энэ хуулийн 75¹ дүгээр зүйлд заасныг зөрчсөн, тухайн хэрэг нь эрх зүйн шинэ ойлголт, эсхүл хууль хэрэглээг тогтооход зарчмын хувьд нийтлэг ач холбогдолтой байж болзошгүй гэж үзсэн тохиолдолд хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг ердийн журмаар явуулах тухай захирамж гаргаж, хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг үргэлжлүүлэхээр зохицуулсныг ердийн журмаар шийдвэрлүүлэх хэргийг ердийн шүүхэд нь шилжүүлж шийдвэрлүүлэхээр өөрчлөлт орууллаа.

Учир нь хуулийн 75⁷ дугаар зүйл хэргийг өөр шүүхэд шилжүүлэх талаарх 20 дугаар зүйлтэй уялдаагүйгээр зохицуулснаас улбаалан мөн зүйлийн 75⁷.4-т хэргийг ердийн журмаар хянан шийдвэрлэхээр үргэлжлүүлэх нь тусгайлсан журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэх шүүх ердийн журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэх, ингэснээр тус шүүх шуурхай ажиллах зорилготой нийцэхгүй байдал үүссэн.

Түүнчлэн 75⁷ дугаар зүйлийн 75⁷.1-д заасан тохиолдол үүссэн бол хэргийг өөр шүүхэд шилжүүлэхэд хэргийг хүлээн авсан шүүх хэрэг хянан шийдвэрлэх хугацааг шинээр тоолохгүй, үргэлжлүүлэн ердийн журмаар шийдвэрлэхээр тусгаснаар иргэдэд нэг асуудлаар дахин хугацаа тоолж, ажиллагаа удаашрах нөхцөл үүсэхээс сэргийлсэн зохицуулалтыг бий болголоо.

Хуулийн 117 дугаар зүйлийн 117.1-д “Энэ хуулийн 75⁷.1.1-д зааснаас бусад тохиолдолд” гэж нэмсэнээр хариуцагчийн хаяг тодорхойгүй гэх үндэслэл иргэний хэрэг үүсгэснээс хойш тогтоогдвол хэргийг хэрэгсэхгүй болгохдоо нэгэнт иргэний

хэрэг үүсгэхдээ хуулийн 75¹ дүгээр зүйлд заасныг зөрчсөн бол хэргийг хэрэгсэхгүй болгох бус, хэргийг ердийн шүүхэд шилжүүлэх үндэслэл бүрдэнэ.

Мөн энэхүү зохицуулалтаар нэхэмжлэл гаргахад хуулийн 75¹ дүгээр зүйлд заасныг зөрчсөн бол хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг ердийн журмаар явуулах тухай захирамж гаргаж, хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг үргэлжлүүлэх үр дагавартай байгаа нь Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуульд заасан харьяаллын бус нэхэмжлэл гаргахад нэхэмжлэлийг буцаах зохицуулалттай нийцэхгүй байх тул 75⁷.1.1-д “нэхэмжлэл гаргах, эсхүл иргэний хэрэг үүсгэхдээ энэ хуулийн 75¹ дүгээр зүйлд заасныг зөрчсөн” гэсний “нэхэмжлэл гаргах, эсхүл” гэснийг хасав.

Ингэснээр нэгэнт тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлэх хэргийн харьяалал зөрчсөн нэхэмжлэлийг хэрэг үүсгэхгүйгээр хүлээн авахаас татгалзах, улмаар нэхэмжлэгч уг асуудлаар ердийн шүүхэд цаг алдалгүй хандах боломж бүрдэнэ.

2.Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 75¹ дүгээр зүйлийн 75¹.1 дэх хэсэгт заасан тусгайлсан журмаар хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны хүрээнд харьяалан шийдвэрлэх хэргийн талаар оруулсан өөрчлөлтийн тухайд:

Хуулийн 75¹ дүгээр зүйлийн 75¹.1-д “Нэг сарын хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 20 дахин нэмэгдүүлснээс дээшгүй үнийн дүнтэй мөнгөн хөрөнгө гаргуулах дараах нэхэмжлэлийг шүүгч дангаар тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлэнэ.” гэж заасныг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээнд суурилахгүйгээр, тогтмол мөнгөн дүнг тусгах байдлаар шүүх бага үнийн дүнтэй хэргийг шуурхай шийдвэрлэх нөхцөлийг хангах нөхцөлийг бүрдүүлсэн.

Түүнчлэн мөн зүйлийн 75¹.2-т нэхэмжлэлийг үнийн дүнгээс үл хамааран шүүх тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлэх хэргийн төрөлд гэрээний үүргийн гүйцэтгэлийг барьцааны зүйлээс хангуулах нэхэмжлэл хамаарахаар заасныг үнийн дүнд хамааруулах буюу арван таван сая төгрөгнөөс доош үнийн дүн бүхий үндсэн үүргийн гүйцэтгэлийг барьцааны зүйлээс хангуулах байдлаар өөрчилсөн бөгөөд ингэснээр их хэмжээний үнийн дүн бүхий гэрээний үүргийн гүйцэтгэлийг барьцааны зүйлээс хангуулах нэхэмжлэлийг тусгайлсан журмаар хянан шийдвэрлэхгүй болно.

Мөн зүйлийн 75¹.1.3-д зааснаар хөдөлмөрийн гэрээний дагуу цалин хөлс гаргуулах нэхэмжлэлийг тусгайлсан журмаар шийдвэрлэх зохицуулалтыг хүчингүй болголоо. Учир нь энэ төрлийн нэхэмжлэл нь шүүгчээс бодолт, тооцоолол хийх зэргээр ердийн журмаар хянан шийдвэрлэх нөхцөлийг шаарддаг.

3.Мэдэгдэх хуудсыг хүлээн авсанд тооцох зохицуулалтын талаар:

Хуулийн 75⁴ дүгээр зүйлийн 75⁴.4-т цахим шуудангийн хаягаар мэдэгдэх хуудсыг илгээснээс хойш 7 хоног өнгөрсөн боловч шүүхэд ирээгүй бол шүүхийн албан ёсны цахим хуудсаар нэхэмжлэгч, хариуцагчийн нэр, овог, нэхэмжлэлийн шаардлага болон хувийн ба үндэсний цахим шуудангийн хаягаар нь мэдэгдэх хуудсыг хүргүүлсэн тухай дурдан, шүүхэд хүрэлцэн ирж эрхээ хамгаалахаар ажиллагаанд оролцохыг зарлан мэдэгдэнэ. Ийнхүү мэдэгдсэнээс хойш 7 хоног өнгөрсөн бол мэдэгдэх хуудсыг хүлээн авсанд тооцож хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааг үргэлжлүүлэн явуулахаар тусгаж, ажиллагаа удаашрахаас сэргийлсэн зохицуулалтыг бий болголоо.

Ийнхүү шүүх албан ёсны цахим хуудсаар зарлан мэдэгдсэнийг хүний нэр төр, алдар хүндийг гутаах, дормжлох, гүтгэх болон хувь хүний эрхэмсэг оршихуйд сөрөг нөлөөлөхүйц байдлаар ашиглах, ийм зорилгоор хуваалцан, нийтэд мэдээлэхийг хориглох байдлаар тусгав.

Хуулийн 75⁴ дүгээр зүйлийн 75⁴ дүгээр зүйлийн 75⁴.1, 75⁴.2, 75⁴. дахь хэсгийг хэрэгжүүлсний дараа 75⁴.4 дэх хэсэгт заасан хүлээн авсанд тооцох зохицуулалтыг хэрэглэнэ.

—000—